● KIPAR ALADAR ZAHARIAŠ:

Delam, kar mi je pri srcu

V Jelovškovem likovnem salonu v Kulturnem domu Španski borci je bila od 27. oktobra do 17. novembra odprta razstava kiparskih del našega občana Aladarja Zahariaša z naslovom Skulpture. Umetnik, akademski kipar in hkrati tudi likovni pedagog, se je predstavil s svojimi novejšimi deli, z ženskimi akti iz žgane gline, njihova velikost pa je trideset do štirideset centimetrov. Pogostokrat gre za torze brez glave, rok in nog. Kritik Mirko Juteršek je v katalogu, ki je izšel ob razstavi, zapisal: »S svojim celotnim kiparskim opusom je Aladar Zahariaš nedvomno samosvoj kiparski ustvarjalec na Slovenskem, s povsem lastno umetniško fiziognomijo. S kiparskim opusom, ki je daleč od kakršnih koli oblik posnemanja že splošno uveljavljenih umetnostnih spoznanj in z razvojno potjo, ki ni begajoča, ampak je odprta za postopno rast, je Aladar Zahariaš pomembno dopolnil in razširil delež svoje generacije v slovenskem kiparstvu.«

Čeprav je na plakatih in vabilih, ki so opozarjali na razstavo v Španskih borcih, bilo zapisano, da Aladar Zahariaš praznuje 30 let umetniškega ustvarjanja, to ni povsem točno, saj je kipar, rojen leta 1926 v Zrenjaninu, tako kot vsak pravi umetnik, zaslišal ta klic v sebi že v otroških letih. Že takrat je slikal in oblikoval figurice iz krede; podobo jim je dal tako, da je z buciko dolbel v drobljivi material. Kot šestnajstleten fantič si je s svojim talentom služil denar za šolanje z aranžiranjem prostorov in izložb. Vseskozi je imel dobre učitelje, ki so mu pomagali pri njegovi umetniški rasti. Prvič srečamo Zahariaša leta 1956, in sicer na skupinski razstavi v Jakopičevem paviljonu. Na prvi samostojni razstavi pa se je predstavil leta 1963. Od takrat pa do danes je umetnik razstavljal v več likovnih razstaviščih naše republike in države, samo v letošnjem letu je imel samostojne razstave v Groharjevi galeriji v Škofji Loki, Razstavišču zdravilišča Rogaška slatina in seveda v Kulturnem domu Španski borci.

Aladar Zahariaš je Vojvodinec, vendar tega iz njegove govorice in naglasa ni mogoče razbrati. Prav vsakdo ga ima za rojenega Ljubljančana. V slovensko glavno mesto se je priselil že leta 1948, ko je sodeloval pri izdelovanju scenografije pri takratnem Narodnem gledališču. Tri leta kasneje se je vpisal na kiparski oddelek Akademije za likovno umetnost; 1956, je diplomiral pri profesorju Karlu Putrihu. Pri njem je tudi nadaljeval študij na kiparski specialki, ki ga je končal leta 1959. Še isto leto je pričel poučevati likovno vzgojo na osnovni šoli Ketteja in Murna. Tako se je njegovemu umetniškemu ustvarjanju pridružila še pot likovnega pedagoga. Svojo delovno energijo mora zato razdeliti na dva dela: za poučevanje in za delo v ateljeju. Na nobenem od teh področij ni mogoče ničesar opraviti na pol; tak, kakršen je, se mora stvari, ki jo tisti hip opravlja, posvetiti do kraja. Leta 1981 je bil izvoljen za višjega predavatelja za predmet plastično oblikovanje in risarsko oblikovanje na oddelku za likovno vzgojo Pedagoške akademije v Ljubljani, kjer dela še danes.

Svetlo ometane stene in poriban lesen pod omejujejo tesni prostor, ki je pravzaprav del obzidja parka Kodeljevo, in ki že sedemnajst let služi kot atelje Aladarju Zahariašu. V ateljeju je več svetilk, ki omogočajo pravo osvetlitev, dve kiparski stojali, eno namenjeno skiciranju, drugo oblikovanju, pečka za žganje gline, radio, ki neprestano igra... Nobenega stola ni v prostoru, saj ga kipar, ki se mora neprestano vrteti okrog nastajajoče figure, iščoč pravi pogled nanjo in osvetlitev, ne potrebuje. Na enem od stojal je pepelnik iz granita, poln cigaretnih ogorkov, v bližini je kuhalnik, lonček za kavo in skodelice; predmeti, ki pripovedujejo o umetnikovih navadah. Predvsem pa prostor zaznamuje veliko število kipcev, ki so njegovo delo ali dela njegovih učencev in prijateljev, ki bolj kot vse drugo povedo, da gre za atelje kiparja.

Na poletnem srečanju kiparjev v zdravilišču Rogaška slatina je nastal tudi kipec kopalke, za katero pravi Aladar Zahariaš, da je eno od njegovih najljubših zadnjih del. V teh dneh je Kopalka s skupino drugih figur, prav tako nastalih v kiparski koloniji, razstavljena v Razstavišču zdravilišča Rogaška slatina. (Foto: D. J.)

Javna dela Aladarja Zahariaša: Doprsni kip Borisa Kidriča v OŠ Rogaška slatina, Kajuhov spomenik pri OŠ Karla Destovnika-Kajuha v Ljubljani, kip mladeniča pri OŠ Ketteja in Murna, spomenik ob 900-letnici Ribnice v Ribnici, doprsni kip narodnega heroja Maksa Perca pred stavbo Slovana, spomenik Juriju Vegi pred njegovo rojstno hišo pri Vačah Zagorica, portret Edvarda Kardelja v avli naše občinske skupščine, v Kardeljevem ter v Kulturnem domu Španski borci, portret Ketteja in Murna pred vhodom v to šolo, plaketa za nagrado občine Ljubljana Moste-Polje in še nekatere druge.

Na vprašanje, kateri smeri pripada, ali kam ga uvrščajo drugi, je Aladar Zahariaš odgovoril: »Rekel bi, da je to neke vrste poenostavljen realizem. Nekateri včasih tudi pravijo, da ima moje kiparstvo abstraktne poteze, vendar mislim, da kip takšen sploh ne more biti, saj je konkreten in otipljiv.«

Kar sama od sebe se ponujajo še druga vprašanja. V kakšnih materialih ustvarjate, kateri so vam najbližji?

»Zdaj delam v glavnem iz gline, uporabljal pa sem tudi že baker, les in železo. Vsak umetnik, še zlasti pa to velja za kiparja, mora temu, kar čuti, poiskati ustrezno obliko. Vendar se kipar, za razliko od slikarja, ki govori predvsem z barvo, mora ozirati še na druge stvari, kot na primer na prostor, ki mu služi kot atelje. Ko ustvarjam, ne mislim na kritike, delam, kar mi je pri srcu. Zdaj imam najrajši intimno malo plastiko. Najprej naredim skico, vendar me to ne ovira, da med delom ne bi spreminjal zamisli. Kamen tega ne dopušča, pri glini pa je to mogoče, in prav to je njen čar.«

Zakaj so kipci brez glave, včasih tudi brez rok in nog?

»Michelangelo je rekel: če vržeš kamnit kip s hriba navzdol, je tisto, kar ostane od njega, ko se prikotali na dno, res kip.«

Kako kiparjevo oko vidi svet okoli sebe? Kako se njegova čustva odzivajo na to, kar razumno beleži oko? Kipar, pravi Zahariaš, dojema z razumom in s čustvi. Naslovi njegovih ženskih aktov: sonce, guganje, kopalka, označujejo dogodek, a drža telesa izraža občutke. Zahariaševi kipci so cevasto votli, z vrha odprti, kar je poleg pepelnato sive patine, ki naj posnema oksidiranje kovine, njegova posebnost. To jih dela lahkotnejše in odprte tudi v svet. Gledaš jih in iznenada ugotoviš, da pri tem misliš nase. Tako živo izražajo neki trenutek človekovega življenja, trenutek, ki v resnici ni pravzaprav nič posebnega, poseben je le zato, ker ga je kipar tako videl. Prav to pa je eden od smislov umetnosti: pogled človeka vase.

D. J.

40-letnica Godbe milice

Fantje Godbe milice, s katerimi se vedno radi srečujemo, saj srečanje z njimi vedno »diši« po prazniku ali glasbeno vznesenem in prijetnem doživetju, letos praznujejo 40-letnico svojega poslanstva. Svoj praznik so obeležili s slavnostnim koncertom v Cankarjevem domu, še pred tem pa so nam na tiskovni konferenci, v prostorih mestne skupščine, razodeli svojo 40 let dolgo ustvarjalno pot.

Dekan Glasbene akademije Marijan Gabrijelčič je 40-letno dejavnost Godbe milice ocenil z laskavimi besedami in poudaril, da akademija dobiva veliko bodočih študentov, predvsem pihalce in trobilce iz vrste Godbe milice. Bojan Adamič je med drugim dejal, da pihalni orkestri niso nič manj vredni kot simfonični in da gre pri tem pri ljudeh predvsem za predsodek. Leopold Jesenek je orisal štiridesetletni razvoj Godbe milice od začetkov v Galetovem gradu na Vodnikovi cesti, ko je taktirko prevzel prvi dirigent Vinko Štrucl st. Za njim so se zvrstili dirigenti Rudolf Starič, Jože Hriberšek, Vinko Štrucl ml., od leta 1984 pa dirigira Godbi milice Franc Gornik. Dejavnost Godbe milice in njenih godbenikov je pestra in obsežna. V vsem obdobju so nastopili na več kot 4800 koncertih ob najrazličnejših priložnostih, kar je okoli 120 na leto. Sama in s Partizanskim zborom je posnela deset gramofonskih plošč. V pripravi pa imajo tudi kaseto, ki bo posvečena 40-letnici obstoja Godbe milice.

Pridružujemo se čestitkam in željam k še nadaljnjemu uspešnemu kulturnemu poslanstvu Godbe milice v Ljubljani in Sloveniji.

VESTI IZ KULTURE

● Jubilejno deseto srečanje pesnikov in pisateljev drugih narodov in narodnosti, ki živijo in delajo v Sloveniji, pišejo pa v svojem materinem jeziku, je bilo letos na Jesenicah.

Za uvod v to delovno srečanje so pripravili literarni večer. Sodeloval je pesnik Slavko MIHALIĆ in šest avtorjev pesniškega almanaha Krajine čudes.

● Nagrado za najlepše tiskano knjigo, ki jo podeljujejo na vsakoletnem beograjskem knjižnem sejmu, so dobile »Biblijske zgodbe« Cankarjeve založbe iz Ljubljane. Zgodbe je izbral dr. Evgen VERBER.

● Slovenski pisatelj jože JAVORŠEK je nedavno prejel Evropsko nagrado za literaturo, ki je namenjena avtorjem, ki pišejo v francoskem jeziku, vendar niso Francozi.

Naslov nagrajenega dela je Nevaren spomin (La Mémoire dangereuse).

● Več kot tri tisoč pohodnikov iz raznih krajev Slovenije in iz zamejstva je v nedeljo, 13. novembra, prepešačilo pot od Litije do Čateža. Pot je pred več kot sto leti prehodil tudi Fran Levstik in jo opisal v svojem delu Popotovanje od Litije do Čateža.

● Zaključek letošnjega jubilejnega petnajstega festivala Revolucija in glasba bo v Cankarjevem domu. Nastopil bo baletni ansambel Državnega opernega in baletnega gledališča iz Minska. 26. novembra bodo uprizorili balet »SPARTAK«.

● Slovenska slikarka Vida SLIVNIKER-Belantič razstavlja svoja dela v galeriji Columbus Center v Kanadi. Prireditev je finančno podprla DO Emona. Prav ta razstava je uvod v Emonino ekonomsko sodelovanje s Kanado.

Zbral in uredil
Matjaž ROLIH

KULTURNI DOM

● **Vabimo na prireditve**

24. november ob 18. uri
Otvoritev V. slikarskega ex tempore Orle, Pugled, Urh, Molnik 88;

24. november ob 19.30:
gostovanje Slovenskega ljudskega gledališča iz Celja s predstavo Toneta Peršaka: Peter in Pavel;

2. december
ob 9.30 glasbena pravljica za OŠ Rihard Jakopič0
ob 11. uri glasbena pravljica za OŠ Ledina,
ob 17. uri prireditev medobčinskega društva slepih in slabovidnih;

3. december
ob 16. uri sobotno popoldne za otroke: Lutkovna igrica po narodni pravljici: Zakaj pes teče za zajcem. Sodeluje Gledališče Maček Luka,
ob 19. uri koncert pevskega zbora Kolinske z gostujočimi prijateljskimi zbori;

5. december
ob 9. uri glasbena pravljica za OŠ Tone Čufar,
ob 10.30 glasbena pravljica za OŠ Kette-Murn;

6. december ob 19.30
gostovanje Prešernovega gledališča iz Kranja s komedijo Fadila Hadića: Strup ljubezni;

8. december ob 19.30
ples in moda. Večer plesne skupine Paradox in gostujočih plesnih skupin;

10. december ob 16. uri
sobotno popoldne za otroke: glasbena pravljica Nekaj, kar še ni bilo0

14. december
ob 9. uri glasbena pravljica za OŠ Jože Moškrič,
ob 10.30 glasbena pravljica za OŠ Prežihov Voranc;

15. december
ob 9. uri glasbena pravljica za OŠ Fužine II,
ob 10.30 glasbena pravljica za OŠ Majda Vrhovnik
ob 18. uri otvoritev likovne razstave KUD Vide Pregarc ob 10. obletnici delovanja,
ob 19.30 gledališka predstava Ivo Brešan: Svečana večerja v pogrebnem podjetju. Gostuje gledališče Ivan Zajc z Reke;

17. december ob 16. uri
sobotno popoldne za otroke. Janez Bitenc: Skrbi Dedka Mraza. Lutkovna igrica z obiskom Dedka Mraza;

20. december ob 17. uri
proslava ob dnevu JLA.

Kolektive obveščamo, da organiziramo novoletne prireditve za otroke. Vsi zainteresirani kolektivi se lahko javijo na naš telefon 448-920 ali 448-922.

ŠPANSKI BORCI

Mladinski klub »Platožer« spet odprt

Vse se da z malo volje! Tako so tu že plodovi dela novega vodstva OO ZSMS v Zadvoru, o katerem smo enkrat že poročali.

25. novembra ob 20.00 bodo po dolgem času spet odprli mladinski klub »Platožer«. Spet se bo ob vsakem koncu tedna izza Zadružnega doma v Zadvoru slišala glasba – na veselje mladini KS Zadvor, ki se kar ne more privaditi, da bi nekdo v OO ZSMS v Zadvoru rad tudi kaj naredil. Koliko je kreativnih idej!

Pa imamo v KS Zadvor tudi dovolj mladih zanesenjakov, ki bi bili v OO ZSMS pripravljeni poprijeti za delo? Mladi, ki si želite kaj bolj dinamičnega, zakaj ne pridete z idejami in poveste, kaj mislite! Tako ne bo vedno istih napak, ki se kaj rade dogajajo tudi novemu vodstvu. Brez interesa in brez dela res ne bo nič, pa če si še tako želimo brezskrbno zaplesati v klubu. Naredimo nekaj skupaj – zase! Klub »Platožer« v OO ZSMS Zadvor ni vse. Verjetno je res veliko, saj daje OO ZSMS osnovna sredstva (finančna). Mladinci financirajo tudi dramsko skupino Bajar, pa tudi nogometaši se imajo za marsikaj zahvaliti mladinski organizaciji. Skupna velika želja pa je, da bi se povezali tudi z osnovnošolsko in srednješolsko mladino v KS Zadvor. Težav in problemov je veliko. Morda že pojasnilo, da MK Platožer niso mogli odpreti prej zaradi dotrajane ventilacije in el. instalacije, pove dovolj. Tistih nekaj zanesenjakov je vse skupaj spravilo toliko v red, da bo mladina ob koncu tedna spet lahko kam zahajala.

Naj se jim torej zahvalimo in upajmo, da se nam bo posrečil tudi načrt o nedeljski matineji za osnovnošolce. In mladi v KS Zadvor, pomagajte vendar, da bo mladinska organizacija v Zadvoru spet zaživela!!!

Še enkrat: v petek, 25., v soboto 26. in 28. ter 29. 11. se dobimo na prazničnem žuru v klubu Platožer! Ideje prinesite s seboj!

Tanja Bricelj

Kratko, pa jasno

Lep pozdrav;
pojdimo po vrsti!

● 5. novembra 1988 je bil na obisku v Sloveniji LUCAS STUMMPHAHRRER, član vodstva avstrijske socialistične mladine. Pripravljal je reportažo o slovenski mladini in reviji MLADINA. Posebno zanimanje je pokazal za projekt EVROPA. Avstrija je pač pred istim vprašanjem, seveda na nekoliko drugačnem nivoju. Oni za razvoj, mi pa za goli obstoj!

● Komisija za kmetijstvo pri OK ZSMS Litija je 6. novembra sklicala tribuno, ki naj bi odgovorila na vprašanje ali Kmečka zveza v Litijo ali ne. Zbrani kmetje in drugi so bili seveda ZA. Kaj pa občina Lj. Moste-Polje?

● Novost centra klubov OZN: Videoteka »UNITED NATIONS in ACTION«, ki izposoja blizu 60 različnih filmov, in sicer prvih 14 dni brezplačno. Še naslov: Cankarjeva 1/I., Ljubljana, p. p. 210, tel.: (061) 219-943.

● Predsedstvo OK ZSMS Lj. Moste-Polje je imelo 16. 11. 1988 prvo sejo predsedstva z novimi močmi. Razpravljali so o seji MK ZSMS Ljubljana, ki bo 24. 11. 1988, prenovi občinskega mladinskega glasila DIM, obravnavali so delegatsko gradivo za skupščino (23. 11. 1988). Seznanili so se z odprtim pismom Milanu Kučanu, predsedniku CK ZKS, ki ga je sestavila Univerzitetna konferenca ZSMS Ljubljana (3. novembra 1988) in ga objavljam v celoti!

»Tovariš Kučan!

Prosimo, povejte nam, kdaj namerava slovenska partija sestopiti z oblasti. Letos, čez deset let, čez sto let, v komunizmu? Popolnoma se strinjamo z ljubljanskim grafitom, ki pravi: ‚Kučan, kurc pa take volitve!', in bojimo se, da bo partijin sestop z oblasti spominjal na odmiranje jugoslovanske države – bolj ko odmira, več je je.

Predsedstvo UK ZSMS
Gorazd Drevenšek«

Konec citata.
Komentar pa je ponovno vaš!
Na svidenje do naslednjič!!!

JANI MÖDERNDORFER

● Pred odprtjem slikarskega ex tempora, Orle, Pugled, Urh, Molnik 88

Leto je naokrog in spet so se slikarji podali v okolico Ljubljane, v njen vzhodni del, da bi na svoj vpeljani način obeležili občinski praznik. Doma in na tujem se je v enem letu zgodilo veliko novega, tudi na kulturnem oziroma na likovnem področju. In kaj lahko rečemo o novostih in spremembah iz tokrat razstavljenih likovnih del naših slikarjev? Predvsem to, da se držijo svojih utečenih poti, pri čemer pri mnogih znanje prehaja v rutino in s tem v ponavljanje. Nekih skupnih ustvarjalnih ciljev in teženj ni. Vsak poskuša v mejah njemu lastnega načina slikanja in z upoštevanjem tradicionalnega realizma doseči zavidanja vredno odličnost. Pri tem je opaziti tudi nekaj manjših sprememb v smislu širjenja likovnih spoznanj.

Velik prispevek k utečenemu likovnemu življenju obetajo tokrat številčno močno zastopani mladi. Šola – učitelji jih sicer postavljajo na nekakšne skupne imenovalce, kar jih združuje v skupine, a učinkujejo razveseljivo sveže in živo.

MIRKO JUTERŠEK

● Težko pričakovan film Maja in vesoljček

Z zaključkom Tedna domačega filma v Celju je v Sloveniji steklo predvajanje filma Maja in vesoljček v režiji Janeta Kavčiča. V Celju je film ostal na sporedu še po Tednu domačega filma, v Ljubljani pa je bila premiera v petek, 18. novembra 1988, v obnovljenem otroškem kinu MOJCA v Šiški na Medvedovi ulici. Za film vlada veliko zanimanje na slovenski obali, kjer je bil film posnet, zato pričakujemo v kratkem, da bo film prišel na spored v Kopru, Izoli, Piranu ter v Portorožu, kjer se za predvajanje fima zanima portoroški Avditorij. Film bo istočasno na sporedu v več slovenskih krajih.

VIDEO JOKER®

FILMI ZA ZABAVO, ŠOLO, ŠPORT
IZDELAVA KVALITETNIH KOPIJ tudi s slovenskim prevodom
KNJIŽNIČARSKA OBDELAVA IN KATALOG
IZPOSOJA AV OPREME
INFORMACIJE od 16. do 20. ure ☎ (061) 447-133
Kvedrova 32, Nove Jarše

BEST VIDEO
VIDEOTEKA JOKER

● Produkcija reklamnih, prezentacijskih in namenskih video filmov, ter distribucija
● Industrijsko kopiranje iz naših odličnih matric, izdelava kvalitetnih kopij za videoklube in občane.
● Posredovanje in svetovanje pri nakupu-prodaji video opreme, pomoč pri opremljanju in priključitvi, itd.
● Izposoja A/Video opreme tudi za organizacije in društva, izposoja master filmov videotekam itd.
● Izposoja samo kvalitetnih filmov v Knjižnici J. Mazovca in sicer: v Mostah Založka 61, Fužinah Leninov trg 4 in Polje Založka 190 (v času odprtosti knjižnic) in v VIDEOTEKI JOKER NOVE JARŠE, Kvedrova 32, vsak dan od 16–19.30 razen nedelje.
● Interna TELEVIZIJA za stanovanjske skupnosti, KS itd.
● KINO KLUB OKO Jarška 34 a vsak petek in soboto ob 17. uri prikaz najnovejših filmskih uspešnic oz. risanke za najmlajše!!
● Sprejem naročil za filmski posnetek po želji na vaših oz. naših kasetah npr. VHS kasete + etui + posnetek = 39.000 din
● VSE ZA VIDEO – vse ostale informacije tel.: (061) 447-133

VSEM KRAJANOM ČESTITAMO OB 29. NOVEMBRU, DNEVU REPUBLIKE